

مادر شیرین؛

مادر کودکان خیابانی

"ترمینال ۲" مملو از جمعیت است. عده‌ای می‌گویند که از ترمینال حجاج می‌آید. مسیر طولانی بین این دو مکان را به سرعت طی می‌کنم... عبادی تلاش می‌کند که با استفاده از بلندگوی دستی سخن بگوید، اما امواج جمعیت واژه‌ها را می‌پوشاند. جمعیت گاه شعارهایی می‌دهند، پلاکاردها، تصاویری در دست، روسری‌های سفید، خانواده‌ها، پیرمردها، جوان‌ها، بچه‌های کوچک و... بهرام با آکاردئونی در دست، قصد دارد از کنار پاهای من راهی به جلو باز کند....

اهل دروازه غار است، می‌گوید: "۱۳ ساله‌ام و دو سال است که با "خانه کودک" ارتباط دارم." از طریق نواختن آکاردئون ارتزاق می‌کند...

۱۹ مهر ۱۳۸۲ از طریق روزنامه‌ها اعلام شد که عبادی به جایزه صلح نوبل دست یافت؛ خبری که هم غیرمترقبه و هم خوشحال‌کننده بود.

عبادی در نخستین واکنش نسبت به کسب جایزه صلح نوبل، خود را زنی مسلمان و دموکرات خواند و جایزه خود را برای حقوق بشر در ایران به‌ویژه حقوق کودکان و زنان مفید دانست. دغدغه اصلی و واقعی عبادی را می‌توان به‌وضوح در فعالیت‌های وی مشاهده نمود. او در نخستین روز پس از دریافت جایزه گفت: "چون مادر هستم از حقوق کودک دفاع می‌کنم و چون وکیل هستم از حقوق زندانیان سیاسی." "انجمن حمایت از کودکان" به‌عنوان یکی از بزرگ‌ترین نهادهای حمایت از حقوق کودک در ایران، هدیه عبادی به کودکان ایران و مهر تأییدی بر ادعای اوست. عبادی خود را همواره یک مسلمان می‌داند و بارها بر این ویژگی خود تأکید نموده است، حتی کمیته نوبل نیز او را با این ویژگی معرفی کرد. عبادی می‌گوید: "سال‌ها مبارزه کردم تا نشان بدهم اسلام با تبعیض موافق نیست." اسلام عبادی، اسلامی صلح‌طلب است که حقوق بشر را به رسمیت می‌شناسد. شاید به این دلیل بود که دوستان عبادی این جایزه را، "واکنش اروپا نسبت به اعمال خشونت‌آمیز محافظه‌کاران جدید امریکا" قلمداد کردند. او در کنفرانسی مطبوعاتی در پاریس به صراحت از سیاست‌های امریکا در قبال عراق و اقدامات نیروهای اسرائیلی در فلسطین انتقاد کرد.

در اندیشه عبادی دین سمت و سوی حکومتی ندارد و خود نیز به روشنی به همین موضوع اشاره می‌کند: "مانند بسیاری از آیت‌الله‌ها به جدایی دین از سیاست اعتقاد دارم." عبادی خطاب فعالان حقوق بشر را حکومت‌ها می‌داند. از این رو تأکید دارد که یک فعال حقوق بشر هیچ‌گاه نمی‌تواند وارد معادلات قدرت شود. از نگاه او فعال حقوق بشر، سخنگوی افراد خاموشی است که حقوق بنیادین آنها نقض شده است.

شیرین عبادی معتقد است که نقض حقوق بشر در کشورهای اسلامی ناشی از شرایط سیاسی است و نه دین. او رژیم‌های فاسد را عامل بی‌عدالتی می‌داند و اشاره می‌کند که رژیم لائیک صدام و رژیم کمونیست کره شمالی نیز به‌عنوان ناقض حقوق بشر شناخته می‌شوند. در اسلام عبادی خبری از "تحمیل" نیست، به نظر شیرین، "ما به‌جای این که به زنان و دختران ابلاغ کنیم که موی سرشان را ببوشانند باید آموزش دهیم که چگونه مراقب مغز و فکرشان باشند."

شیرین عبادی، روح اسلام را در تعارض با خشونت می‌بیند و هیچ‌پدیده‌ای را از طریق خشونت محقق نمی‌داند. او می‌گوید: "چیزی که از طریق خشونت تحقق یابد، قابل دوام نیست." و تأکید می‌کند: "ما می‌توانیم در چارچوب قانون عمل کنیم و من مطلقاً به اقدام غیرقانونی دست نزده‌ام." او ادعا دارد تعداد طرفداران اصلاح‌طلبی در ایران روزبه‌روز در حال افزایش است. با وجود آن که معتقد به فرصت‌سوزی خاتمی در برخی از مقاطع است، به صراحت

اعلام می‌کند: "من باز هم به خاتمی رأی می‌دهم." عبادی پایان ریاست‌جمهوری خاتمی راه پایان انتظارات ملت از اصلاحات نمی‌داند و می‌گوید: "تغییر، از طریق انتخابات امکان‌پذیر است" هرچند معتقد به اصلاح قانون انتخابات و برگزاری آزادانه انتخابات است. شاید چهره خوشونت‌ستیز او را به حساب خصلت‌های عاطفی زنانه او بگذاریم، اما شیرین، در مقابل خشن‌ترین و بی‌رحمانه‌ترین پدیده‌ها، سرسختانه مقاومت می‌کند. عبادی وکیل پرونده قتل‌های زنجیره‌ای و همچنین وکیل شهید کوی دانشگاه تهران - عزت ابراهیم‌نژاد - بود. پرستو فروهر می‌گوید: "عبادی در تمام طول محاکمه، بدون توجه به همه فشارها با سرسختی قابل تحسینی برای روشن شدن پرونده تلاش کرد." عبادی در مصاحبه‌ای عنوان می‌کند: "من پشتیبان کسانی هستم که چاره‌ای ندارند و صدای کسانی هستم که جرأت اظهار نظر ندارند." شیرین، به همراه دیگر همکارانش بارها در معرض تهدید و فشار قرار گرفته‌اند. عبادی می‌گوید: "هر انسانی که به خاطر حقوق بشر مبارزه می‌کند، باید از لحظه تولد تا مرگ، در هراس به سر برد." روی میز تحریر شیرین، یک مجسمه کوچک آزادی قرار دارد. لطف‌الله میثمی می‌گوید: "یکی از دستاوردهای مهم انقلاب مشروطیت، قانون مدنی بود که دستاورد مشترک علمای مذهبی و روشنفکران عرفی است که از سویی به اعتراف صاحب‌نظران بهترین دستاورد مدرنیته در ایران نیز بود و در طی آن علمای مذهبی توانستند احکام دینی را به صورت حقوقی و همانند قانونی قابل قبول و پایدار، برای همگان ارائه دهند. شیرین، یکی از شاگردان این تجربه مشترک دین و مدرنیته است." به نظر عبادی اروپا در حال درک این امر است که صلح از طریق

حقوق بشر تامین خواهد شد. او ضمن تأکید بر تفاوت وضعیت ایران با عراق و افغانستان ادامه می‌دهد: "سازوکارهای ایجاد تغییر در عراق و افغانستان وجود نداشت، اما در ایران وجود دارد." با وجود محاکمه او در پرونده نوارسازان و سختی کار حقوق بشر در ایران، او هرگز به جلائی وطن نیندیشیده است.

عبادی می‌گوید: "به ایرانی بودن خود افتخار می‌کنم و تا زمانی که بتوانم در ایران زندگی خواهم کرد." او در پیامی به زنان مسلمان می‌گوید: "به مبارزه ادامه دهید و باور نکنید که محکوم هستید و در وضعیت پستی به سر می‌برید. در قرآن کریم به خوبی تدبیر نمایید. به گمراهان اجازه ندهید که شما را تحت تأثیر تفسیرهایشان قرار دهند... سعی کنید در تمام عرصه‌های زندگی رقابت کنید، از آن گذشته خداوند ما را یکسان آفریده است. ما وقتی برای مساوات و برابری مبارزه می‌کنیم کاری انجام می‌دهیم که خداوند از ما خواسته است." میثمی می‌گوید: "رمز موفقیت عبادی مدیون عواطف مادرانه اوست چرا که مادر، پیگیر و دلسوز است."

دست‌های کوچک و پینه‌بسته بهرام را می‌گیرم و او را با آکاردئونش از میان جمع به کناری می‌کشم. می‌گویم: "چرا امشب به اینجا آمدی؟!" سرش را بالا می‌گیرد. امید در چهره شکسته‌اش موج می‌زند. می‌گوید: "او مادر انجمن ماست، مادر همه کودکان خیابانی. آمدم به استقبال مادر شیرین."

فرم اشتراک مجله چشم انداز ایران

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

نام

نام خانوادگی

درخواست اشتراک از شماره

تاشماره

نشانی

کد پستی

تلفن تماس

مبلغ اشتراک برای هر شماره نشریه ۵۰۰۰ ریال است (هزینه ارسال نشریه)

لطفا هزینه اشتراک را به حساب جاری ۲۴۸۶۰ بانک ملت شعبه میدان توحید کد ۶۷۵۶/۱ به نام لطف‌الله میثمی و یا به حساب جاری

۱۰۱۲۹۵ بانک ملی ایران شعبه دانشگاه کد ۸۷ به نام لطف‌الله میثمی واریز کرده و اصل فیش را به همراه درخواست اشتراک به

نشانی تهران - صندوق پستی ۸۹۵-۱۲۴۴۵ ارسال کنید.

تلفن تماس نشریه ۶۹۲۵۷۵ (۰۲۱)

مجله چشم انداز ایران